

La Femosa

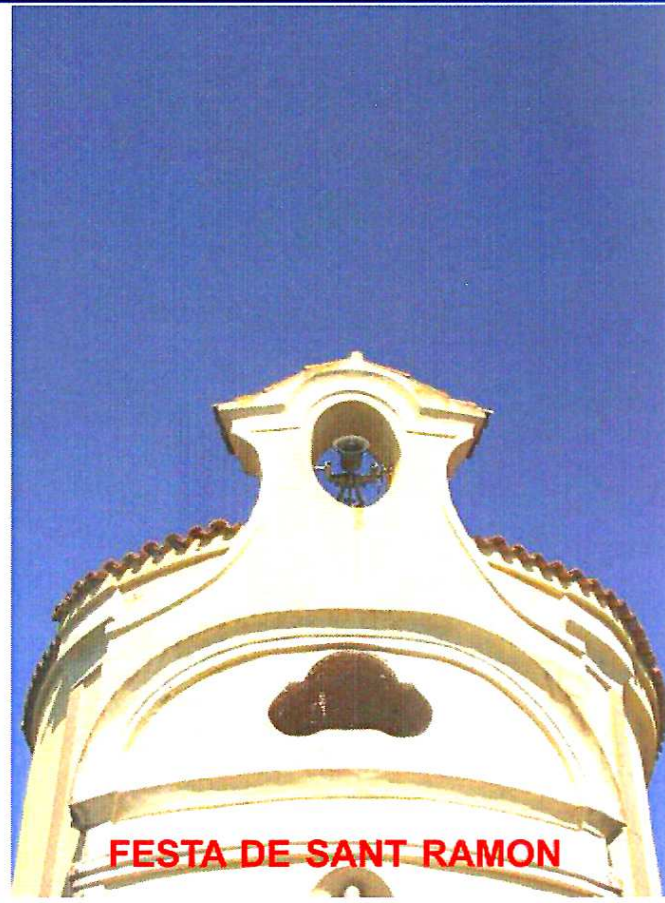
Revista d'opinió i informació local

ARTESA DE LLEIDA, setembre-octubre de 2007

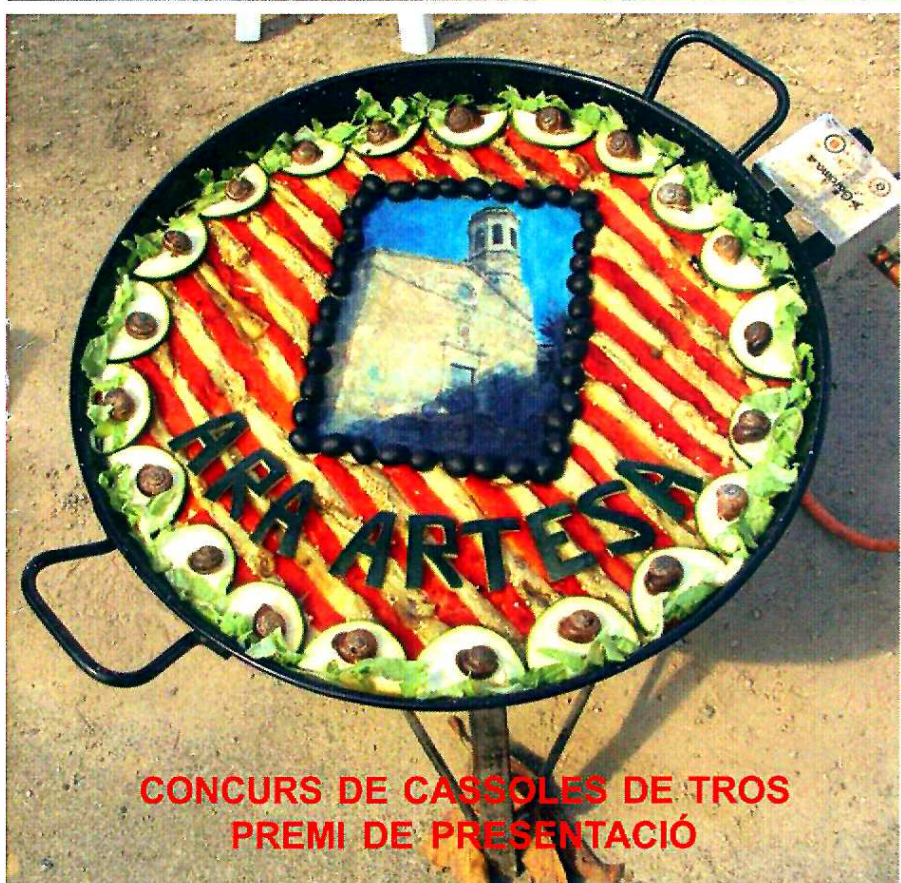
núm. 230

VISITA DE LA CONSELLA DE TREBALL

FESTA DE SANT RAMON

CONCURS DE CASSOLES DE TROS
PREMI DE PRESENTACIÓ

LA TARDOR JA ÉS AQUÍ

Consell de redacció

Felip Domènech i Costafreda
Josep Gallart i Fernández
Francesc Gallart i Fernández
Lluís Gil i Fontanet
Ricard Pons i Pico
Maria Serra i Domènech
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró

Col·laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
AMPA de l'Escola Els Til·lers
Cèlia Argilès i Andrés
Andreu Bergé i Fontane
Josep Mª Carrera i Fornalés
Adolf Costafreda i Castillo
Neus Falcó i Manonelles
Laura Farran i Botargues
Felip Gallart i Fernández
Josep Gallart i Fernández
Diego López-Lujan
M. A. Navarro i Solé
Jordi Niubó i Nosas
Remedios Ortiz Jurado
Joan Ramon París i Oró
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró
Josep Ramon Solé i Gallart
Felip Solé i Marin

Fotógraf

Ramon Serra i Batlle

La vista de la Consellera de treball al nostre pobl, la Festa de sant Ramon i el Concurs de Cassoles de Tros, celebrat la Diada de l'11 de Setembre són els esdeveniments més destacats de la tardor.

Els articles que apareixen a les planes de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

2a. època.
Dipòsit Legal:
L-264-1981.

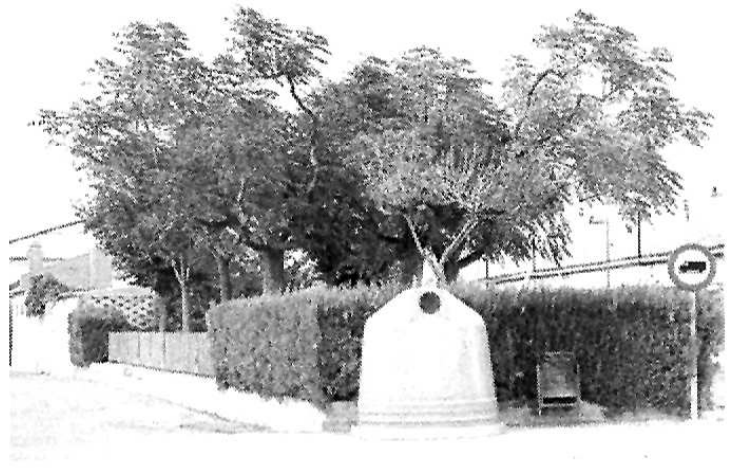
Índex

El Reportatge	4
	<i>R. Serra</i>
Pòrtic	5
Actualitat Artesenca	6
	<i>Cèlia Argilés</i>
Imatges de l'actualitat artesenca	8
	<i>Ramon Serra i Josep Gallart</i>
La cuina exòtica	14
	<i>Adolf Costafreda</i>
L'AMPA CEIP Els Til·lers informa	15
	<i>AMPA</i>
Entreteniments	16
	<i>Andreu Bergé i La Redacció</i>
Celebració de les quintes del 42 i 57	17
	<i>Cèlia Argilés</i>
Dinogresca a Isona	18
La recerca d'objectius	20
	<i>Joan Ramon París</i>
Pagesos de sofà	23
	<i>Laura Farran</i>
Joan Moles Ormella VII	24
	<i>Josep Gallart</i>
Abandonament de 6 cadells	26
	<i>Alternativa Ecologista d'Artesa</i>
El plaer del silenci	27
	<i>Diego López-Lujan</i>
En pau amb la natura	29
	<i>Remedios Ortiz Jurado</i>

EL REPORTATGE

Places verdes d'Artesa de Lleida

R. Serra

Del 23 de novembre de 2007 al 17 de febrer de 2008 a la sala d'Exposicions temporals del Museu d'Art Jaume Morera de Lleida hi haurà una exposició sobre l'artista artesenc Josep Iglesias del Marquet. En aquesta exposició, segons resa la publicitat de les activitats culturals de l'IMAC de la Paeria de Lleida s'ofereix: *"... una visió panoràmica de la trajectòria creativa i vital de l'artista i s'atura, especialment, en la seva producció com a poeta visual descobrint, alhora, els seus treballs en el camp del "collage" i del "mail art"*.

Iglesias del Marquet forma, juntament amb Guillem Viladot i Joan Brossa, la triada que va obrir el camí de la poesia experimental catalana".

Iglesias del Marquet, a banda de la seva sòlida i reconeguda trajectòria professional com a professor, crític d'art i periodista, és un dels precursors de la poesia visual a Catalunya. Tota la seva obra poètica figura en moltes edicions antològiques publicades a l'Estat espanyol i a l'estranger, i ha estat presentada en diverses exposicions col·lectives, tant en àmbit nacional com internacional.

El nostre poble, que sempre ha presumit de ser un poble on la cultura té un llarg recorregut hauria, d'alguna manera, de sumar-se a aquesta iniciativa del Museu d'Art Jaume Morera de Lleida, per tal de conèixer i valorar millor un dels seus fills més il·lustres.

L'ajuntament, les diferents associacions culturals i l'escola en podrien fer publicitat. Podrien iniciar una campanya seriosa i profunda per tal de donar a conèixer l'obra d'un artesenc tan singular, sobretot entre els infants i els joves del nostre poble.

Si bé és cert que l'any 1989 l'ajuntament d'Artesa organitzà una exposició com a homenatge a Josep Iglesias del Marquet, de llavors ençà ha plogut molt i no s'ha fet res més per difondre l'obra d'aquest gran artista. S'han obert carrers nous, places, sales dedicades a l'oci i a la cultura i Iglesias del Marquet continua sent un desconegut per a la majoria dels artesencs.

Els pobles són també pel que valoren les obres dels seus fills. Sens dubte Iglesias del Marquet mereix molt més dels artesencs.

Josep Iglesias del Marquet

VISITA DE LA CONSELLERA DE TREBALL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

El dia 29 d'agost de 2007, la Sra. Mar Serna, consellera del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, va visitar la nostra població, acompanyada de la directora dels Serveis Territorials del Departament de Treball a Lleida, Sra. Pilar Nadal. Durant aquest acte, que va estar breu, es va visitar l'ajuntament i l'allotjament dels treballadors/es temporers/res que durant la campanya de fruita s'allotgen a l'immoble que l'Ajuntament va construir al carrer del Mestre Ginera, 10. Per finalitzar la seva estança es va visitar l'oficina mòbil del Departament de Treball, que és el punt de contacte per a la contractació del personal de la recollida de la fruita, i una explotació agrària.

FESTA DE SANT RAMON

El dia 31 d'agost, diada de Sant Ramon, al nostre pobles és de Festa Local. Així de les dues festes que els Ajuntaments podem escollir al llarg de l'any per a ser consideraDES dia festiu a tots els efectes, el de Sant Ramon, n'és un dels escollits, amb la finalitat de celebrar la trobada que en motiu d'aquest Sant se celebra a l'Ermita que duï el seu nom.

Els actes que es van dur a terme van estar els següents.

- A les 9 del matí, Volteig de Campanes.
  - A 2/4 d'11 del matí, Romiatge a l'Ermita de Sant Ramon.
  - A les 11 del matí, es va celebrar de la Santa Missa a l'ermita de Sant Ramon.
- La Missa va ser cantada pel *COR PARROQUIAL* (Cant dels Goigs), i es va venenar *LA RELÍQUIA DE SANT RAMON*.

·Tot seguit es va servir coca, xocolata i moscatell per a tothom al Passeig de Sant Ramon.

·A les 12 del matí, va actuar el grup d'animació *ALEA TEATRE* amb l'espectacle *DE VIATGE*

·A les 7 de la tarda, al *recinte de les piscines*, va tenir lloc el Concurs de Moda i Televisió *FASHION FACES* (desfilada de models), on hi va participar força jovent del nostre poble.

CELEBRACIÓ DE LA DIADA NACIONAL DE CATALUNYA-CONCURS DE CASSOLES DE TROS

Un altre any, i cada cop sembla que el nombre de gent augmenta, el Passeig del Cementiri, va estar l'escenari en què els artesencs i les artesenes ens vàrem aplegar el dia 11 de setembre, amb la finalitat de commemorar la Diada Nacional del nostre País, i on el Concurs de cassoles de Tros va tornar a ser l'eix vertebrador.

L'Ajuntament va facilitar les taules i cadires per les més de 900 persones inscrites al dinar, on tots agrupats per colles, vàrem cuinar una exquisida Cassola de Tros.

La Festa però, va començar de bon matí, amb un esmorzar popular al Passeig del Cementiri. A les 11 del matí va tenir lloc la presentació del C.F. Artesa de Lleida i es va jugar un partit entre l'equip de 3ª Divisió C.F. Rapitencia i el C.F. Artesa de Lleida.

Mentre les cassoles anaven avançant a bon ritme, el so d'una gaita va posar la nota musical. Havent dinat la *xaranga Los Labradores*, va fer saltar grans i petits, i es va procedir al lliurament de premis.

També per aquells que volien remullar-se, les piscines tenien portes obertes.

Ja per finalitzar la diada, el cinema a la fresca al

recinte de les piscines amb la pel·lícula LA GANADORA, va suposar també l'acomiadament del cinema a la fresca que es va fer al llarg de tots els dies festius de l'estiu.

FESTA ANIVERSARI DEL TETE PRODUCTIONS

La disco mòbil del *Tete Productions* cada any, ofereix dues actuacions en un mateix cap de setmana, de manera gratuïta a la gent del municipi, per tal de celebrar el seu aniversari. Enguany el cap de setmana escollit va estar el dissabte dia 5 i el diumenge dia 6 d'octubre. La festa del dissabte va estar força ambientada i preveia també una actuació d'estriptease. La sessió del diumenge més adreçada als que tenen ganes de ballar i a la quitxalla, va estar poc concorreguda.

CURS DE RISOTERÀPIA

L'associació de Dones, ha organitzat per

aquesta tardor un curs de risoteràpia, que com el seu nom indica és un curs per a esclatar de riure. La seva celebració tindrà major o menor continuïtat en funció de l'interès que desperti, de moment, però, ja ha començat aquest mes d'octubre i sembla que les assistents s'ho passen d'allò més bé.

CURS DE MECÀNICA I MANTENIMENT D'INSTAL·LACIONS AGRÀRIES

Amb l'arribada de la tardor, es reemprenen un seguit d'activitats que al llarg de tot l'estiu estan parades. Els cursos de formació dels pagesos, que any rera any organitza l'ajuntament amb la col·laboració de la Unió de Pagesos, fa que enguany s'hagi previst la celebració d'aquest curs de mecànica i manteniment d'instal·lacions agràries que es farà els següents dies i horaris: Dilluns, dimecres i dijous del 15 d'octubre al 21 de novembre de 2007, de 2/4 de 8 a les 11 del vespres a Casa la Vila.

PROGRAMACIÓ DE CINEMA DELS MESOS DE SETEMBRE I OCTUBRE	
DIA	PEL·LÍCULA
2 de setembre	SHREK TERCER
9 de setembre	EL NOVIO DE MI MADRE
11 de setembre	LA GANADORA
16 de setembre	EN ALGUN LUGAR DE LA MEMORIA
23 de setembre	COCODRILO, UN ASESINO EN SERIE
30 de setembre	EL BUEN HOMBRE
5 d' octubre	PAPA CANGURO 2
12 d' octubre	ELS 4 FANTASTICS I EN SILVER SURFER
14 d' octubre	LA ULTIMA LEGIÓN
20 d' octubre	RATATOUILLE
28 d' octubre	HASTA QUE EL CURA NOS SEPARE

IMATGES de

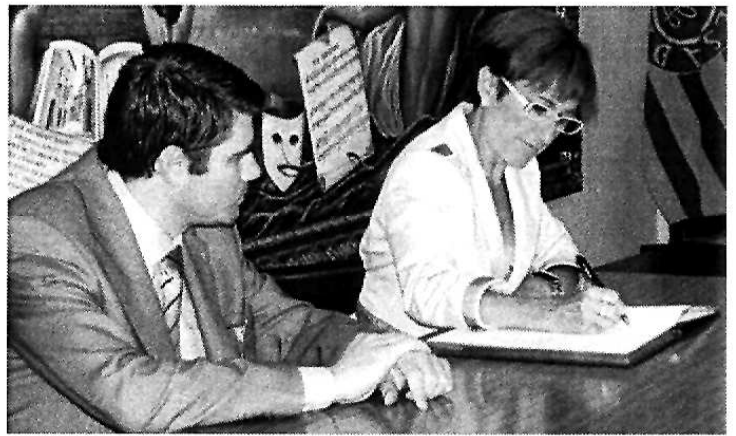
R. Serra i J. Gallart

l'Actualitat Artesenca

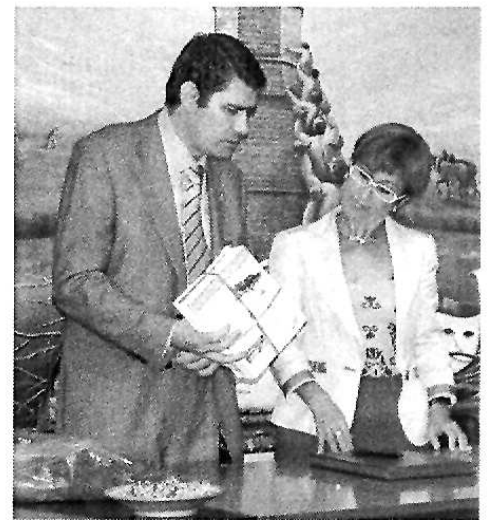
VISITA DE LA CONSELLERA DE TREBALL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Arribada de la Consellera de Treball, Sra. Mar Serna, a l'Ajuntament

Signatura en el Llibre d'Honor de l'Ajuntament

L'alcalde d'Artesa de Lleida, Ricard Pons, lliura a la Consellera un ram de flors i d'uns llibres d'Artesa

Paraules de la Sra. Mar Serna

Visita a l'edifici d'allotjament de temporers

Visita de l'oficina mòbil del Departament de Treball

La Consellera conversa amb Carles Mir (Carlets) a la seva explotació agrícola

FESTA DE SANT RAMON

Romiatge a l'ermita de Sant Ramon

Celebració de la Santa Missa a l'ermita

Els Ramons i Ramones reparteixen coca, xocolata i moscatell

Actuació del grup Alea Teatre

Desfilada de models

FESTA DE LA DIADA NACIONAL DE CATALUNYA I CONCURS DE CASSOLES DE TROS

Esmorzar popular la Passeig del Cementiri

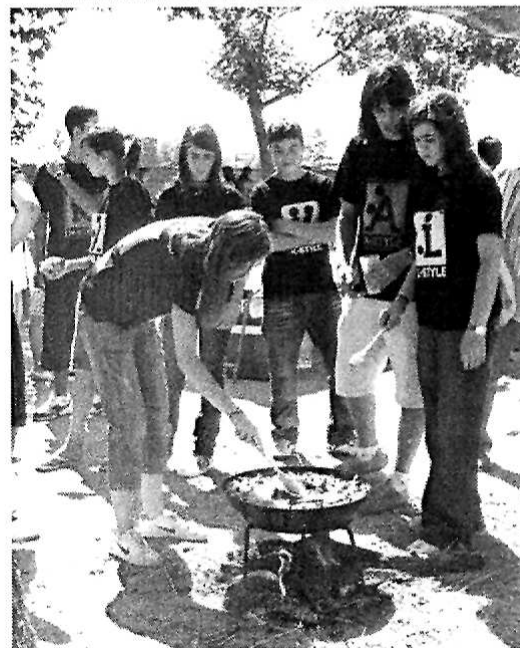
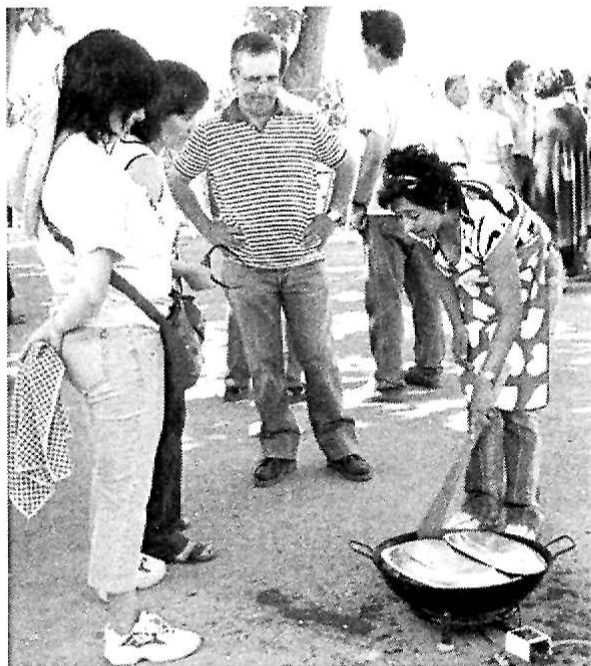
La banqueta del CF Artesa durant el partit amb la Rapitenca

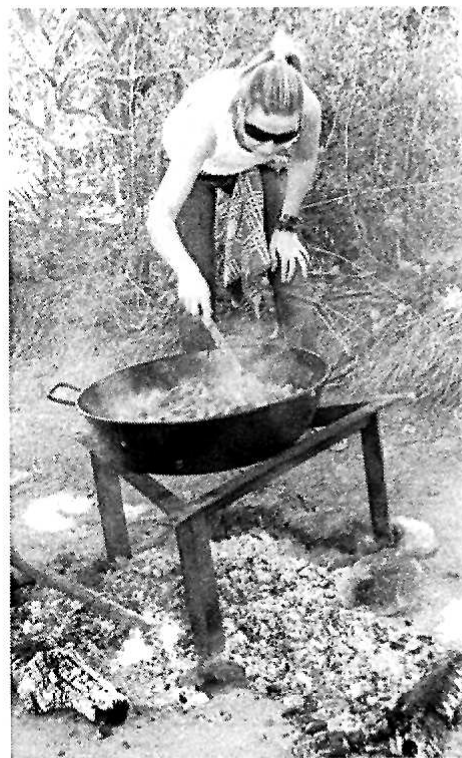
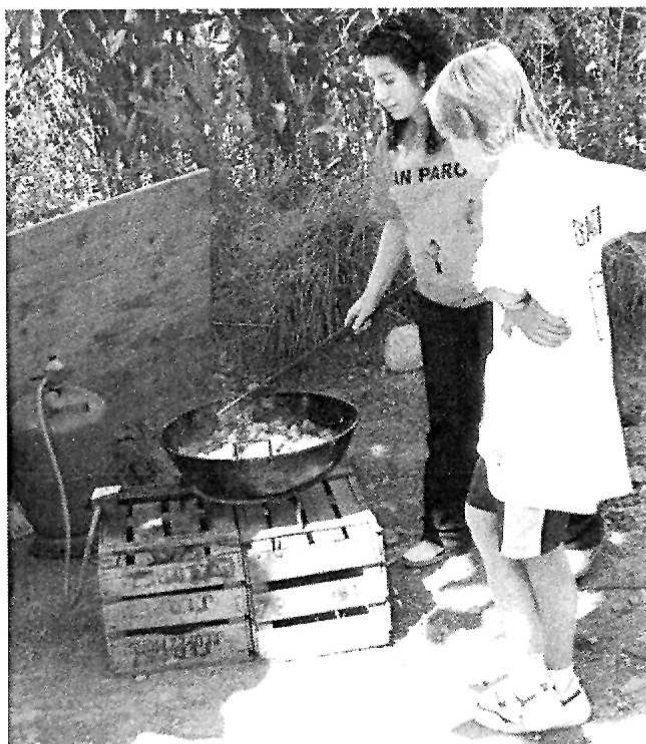
Moment del partit entre el CF Artesa i el CF Rapitenca

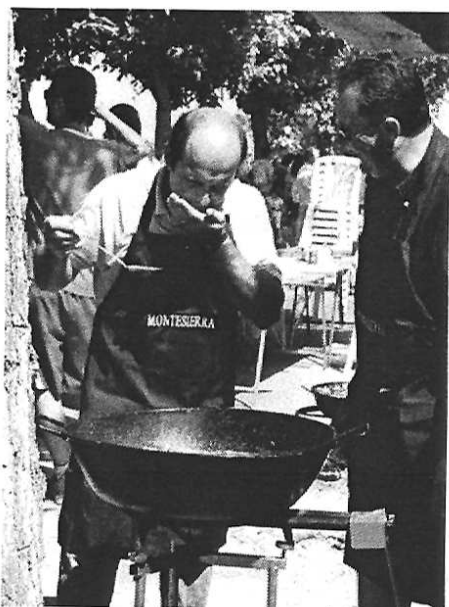
Actuació del grup de gaita

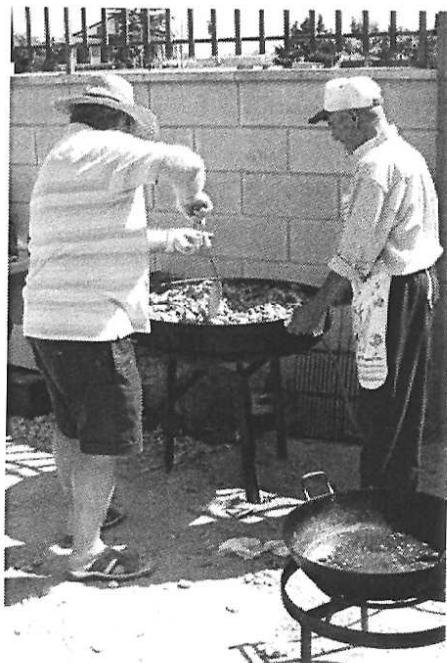
Cuiners i cuineres preparant les cassoles de tros

Cuiners i cuineres preparant les cassoles de tros

El Carlets tampoc hi va faltar

Bon profit!!!

La xaranga *Los Labradores* van animar el dinar

Lliurament de premis del concurs de cassoles de tros per l'alcalde i regidor de cultura

Los Labradores van fer saltar i ballar grans i petits

LA CUINA EXÒTICA

Adolf Costafreda

HARIRA (SOPA) és una recepta àrab

Ingredients: 2 grapats se cigrons remullats de la nit abans, una ceba, mig api, mig quilo de tomates madures, 5 cullerades soperes de julivert picat, un os de vedella, una pastilla de brou de carn. Una cullerada de postres de gíngebre en pols, una altra de pebre negre molt, i dues de canyella en pols, sal, un litre i mig d'aigua, dos grapats d'arròs, 3 cullerades soperes de salsa de tomata, 6 cullerades soperes de farina i un grapat de fideus de cabell d'àngel.

Preparació: ratllarem la ceba i trinxarem l'api i les tomates pelades. En una olla de pressió hi posarem la ceba, l'api, els cigrons, el julivert, la tomata, l'os de vedella, la pastilla de brou, la sal i les espècies, ho cobrirem tot amb un litre d'aigua. Taparem l'olla i, quan comenci a xiular abaixarem el foc i ho deixarem coure durant una hora. Quan hagi passat aquest temps, destaparem l'olla i hi afegirem 3 cullerades de salsa de tomata, l'arròs i mig litre més d'aigua. Continuarem la cocció sense tapar l'olla.

Mentrestant, posarem aigua a la farina i ho remenarem fins que quedi ben dissolta. Quan l'olla torna a arrencar el bull ho afegirem a la sopa. Ho deixarem coure 5 minuts més remenant-ho de tan en tan i ho rectificarem de sal. Tot seguit hi afegirem els fideus i ho deixarem 5 minuts més, sense deixar de remenar de tant en tant perquè no es formin grumolls i la farina no s'enganxi al fons de l'olla. I ja tenim la sopa preparada.

Nota:

Aquesta saborosa i nutritiva sopa és típica del ramadà, durant el qual es pren cada dia, a la posta del sol, per trencar el dejuni. S'acostuma a servir en vols individuals i, encara que ens sembli estrany, es menja acompanyada de força pa.

POLLASTRE AMB MANDIOCA, és una recepta del Congo

Ingredients: un pollastre, un quilo de mandioca (un tubèrcul semblant a la trumfa), tres tomates madures, 4 bitxos africans tendres, un gra d'all, pebre africà molt, oli de palma i sal.

Preparació: triturarem les tomates i el bitxos. Després de netejar-lo, tallarem el pollastre i l'assaonarem amb sal, pebre i all. Tallarem, amb un cop sec, els extrems de la mandioca, a la qual, amb un ganivet, hi farem un tall de cap a cap, en traurem la pell amb les mans i la tallarem horitzontalment en 2 o 3 cilindres (segons el gruix i la llargada de la mandioca). Esberlarem pel mig cada tros i li treure'm, amb l'ajut d'un ganivet, el fil que hi ha a l'interior. Cada tros el dividirem en dos i els posarem en una cassola gran, juntament amb el pollastre, la tomata i el triturat, el pebre i una mica d'oli de palma, sal i un litre d'aigua. Ho posarem al foc, amb la cassola tapada i ho deixarem coure durant una hora (afegint-hi aigua si en convé). Un cop cuit ja es pot servir.

SICHUAN MIAN (Fideus sichuan) recepta xinesa.

Ingredients: 300 grams de carn magra de porc trinxada, mig quilo de fideus d'ou, un pebrot roig i un altre de verd, una pastanaga, una ceba tendra 250 grams d'espínacs, una cullerada gíngebre fresc ratllat, 2 cullerades de vi d'arròs o xerès sec, un all, pebre i bitxo, una cullerada de mantega de cacauet, 2 cullerades de puré de tomata, 3 cullerades de salsa de soja, sal i oli.

Preparació: Posarem la carn en un vol amb la soja, el vi d'arròs i sal i ho remenarem bé. En una paella, quan ja tindrem l'oli calent, hi abocarem la barreja que haurem fet amb la carn i ho fregirem fins que la carn sigui rossa. La traurem de la paella i la reservarem. En el mateix oli hi ofegarem l'all picat, el gíngebre, la ceba tendra, el bitxo, la pastanaga i els pebrots: tot ben trinxat. Al cap de 7 o 8 minuts hi afegirem els espínacs i ho saltarem durant un minut; hi afegirem la carn i, ja fora del foc, hi posarem la mantega de cacauet i el puré de tomata. A banda, courem el fideus el temps que indica el paquet. Un cop cuits els repartirem amb vols o plats fondos i hi posarem la carn i les verdures per sobre.

El passat dimecres 12 de setembre va començar el nou curs escolar 2007-08. L'AMPA també ha tornat de vacances i reprèn la seva activitat a favor d'assolir el seu objectiu fonamental i que no és altre que contribuir a millorar la qualitat de l'ensenyament que reben els nostres fills i filles.

Per aquest any la novetat més important és que el *CEIP Els Til·lers* d'Artesa deixa de formar part de la ZER Femosa Set a la qual pertanyia fins ara juntament amb el CEIP d'Aspa i el CEIP Sant Jordi de Puigverd. A partir d'ara es comença a treballar com una escola de línia única. Ja no hi ha mestres itinerants i els especialistes pertanyen al propi centre.

Ja s'han posat en marxa els diferents serveis d'acollida que ofereix l'AMPA per als pares i mares que necessitin deixar els seus fills i filles en horari no escolar. Aquests serveis s'ofereix al matí, al migdia i a la tarda.

També han començat les activitats extraescolars que es faran durant aquest curs. Al migdia es fa l'anglès i la informàtica i a la tarda aquelles activitats més relacionades amb el món de l'esport: ball modern, multiesport, salsa/gym i patinatge. Per a més endavant deixem les sardanes.

Enguany han començat les classes un total de 133 alumnes, dels quals 25 són nous al centre. Els alumnes que cursaran els estudis d'educació infantil seran 47 i primària 86. Aquestes xifres ens indiquen un progressiu augment d'alumnes en el centre (121 el curs anterior).

ALUMNES CEIP ELS TIL·LERS	
P-3	17
P-4	19
P-5	11
PRIMER	12
SEGON	16
TERCER	16
QUART	10
CINQUÈ	15
SISÈ	15
TOTAL	133

Foto: març 2007, arxiu de la Femosa,

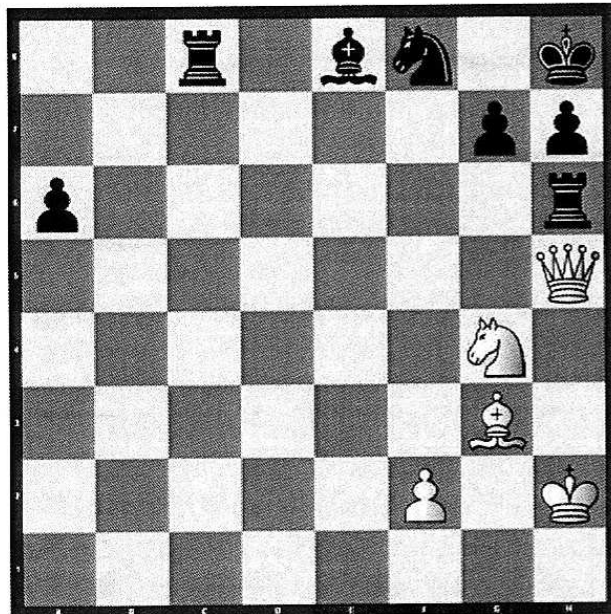
Entretenciments

Solucions a la pàgina 30

PROBLEMA D'ESCACS

Per: Andreu Bergé

Juguen les blanques, que aparentment es troben en dificultats ja que no poden evitar la pèrdua de la dama, i es quedarien en inferioritat material. Les blanques estan perdudes, o tenen alguna possibilitat d'aconseguir taules o fins i tot la victòria?

SUDOKU

	3	4		6				
7		5		8	9		6	
			2	5		3	7	
				7				
		3	4		2		9	5
2		7	6	9				
4	1		9		6			
			8					2
	6		1				8	

CELEBRACIONS DE LES QUINTES

Cèlia Argilés

DEL 1942 I DEL 1957

En poc temps ha tingut lloc a Artesa, la trobada de dues quintes, la dels nascuts i residents al municipi que enguany arriben als 65 anys (que va celebrar-se el dia 6 d'octubre), i la d'aquells que enguany arriben als 50 anys (va celebrar-se el dia 23 de setembre).

Sens dubte aquestes festes suposen un retrobament amb els amics i amigues de la infantesa i joventut, molts dels quals fa anys que no es veuen, i és per tant un motiu de joia i satisfacció.

Sembla que ja és tradicional fer el mateix recorregut i visita de les poques instal·lacions municipals del nostre poble.

Així la trobada comença a Casa la Vila, on l'alcalde fa l'acte de benvinguda, i continuen a l'escola, on les obres que s'han fet darrerament són motiu d'orgull i de satisfacció de la feina ben feta.

L'acte finalitza com no pot ser menys amb un bon dinar de germanor i una bona xerxina.

A tots i a totes, per molts anys.

Components de la quinta del 1942

Components de la quinta del 1957

DINOGRESCA A ISONA

Josep Mª Carrera

El passat 18 d'agost del 2007, va tenir lloc una festa celebrada a Isona (Pallars Jussà), que pretén ser una trobada de bestiar popular català.

Aquesta festa es va endegar l'any passat, tot i donant a conèixer a tothom el Cornelius, un dinosaure-drac realitzat pels assistents per un curs que va tenir lloc durant l'estiu.

L'organització de la Dinogresca 2007, que són els del museu del parc cretaci, conjuntament amb l'ajuntament d'Isona, per la promoció d'aquelles terres i de tot el seu conjunt patrimonial. Es van posar amb contacte amb nosaltres per tal de fer-nos saber d'aquesta festa i convidar-nos a participar-hi, la qual cosa ens va agradar de poder-los ajudar en aquesta tasca culturalitzadora de la promoció de les festes tradicionals catalanes.

Tot plegat va anar així, participants a la festa; EL CORNELIUS, EL GRIU D'ARTESA DE LLEIDA, LA DRACA DE BELLPUG, EL

DRAC DE MONTBLANC i ELS GRALLERS DE MONTBLANC.

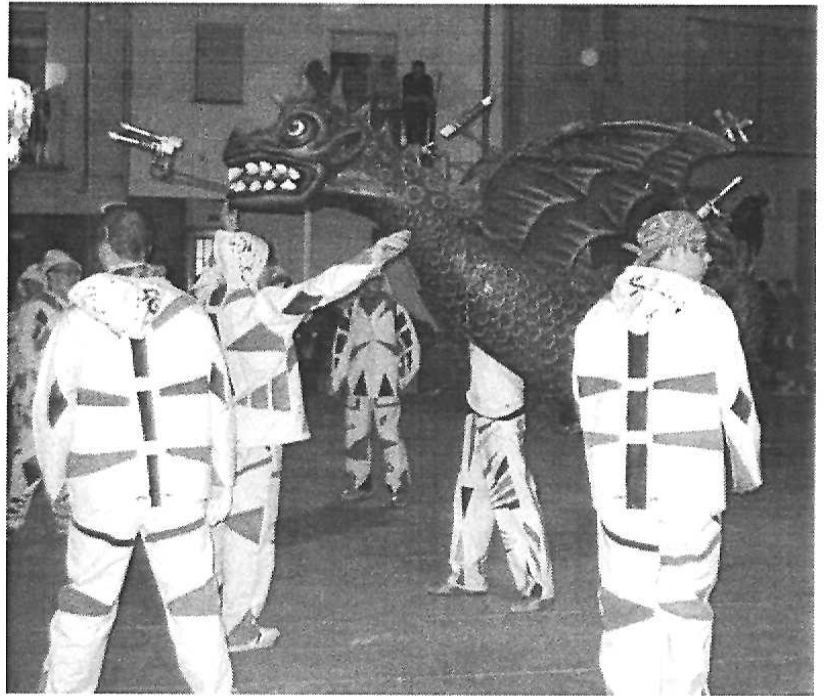
Tots a les deu de la nit a la plaça de l'ajuntament d'Isona (preciosa, tota de pedra), dos personatges vestits de caçadors d'època (safari), expliquen la història del Cornelius, i presenten els seus amics d'aquella nit, tot seguit sonen les gralles i veïns d'Isona, ben vestits, surten a ballar, recuperen així un ball antic d'Isona, ben singular. Van fer espirals de caragol tot rodant. Tot seguit s'inicia la cercavila pels carrers del poble amb les típiques enceses de cada bèstia i la música dels grallers. Tornem cap a la plaça on cada bèstia fa el seu espectacle pirotècnic; els del Griu vam fer una prova de material nou, la qual va resultar un èxit; vam encendre el Griu i tota la plaça es va omplir de foc a l'instant, no deixà indiferents tota aquella gent. Un cop acabada la festa, i per recuperar forces, ens van oferir un molt bon sopar a totes les colles.

El Griu d'Artesa de Lleida i el grup d'acompanyants

El Cornelius, protagonista de la festa

El Drac de Montblanc

El Griu d'Artesa de Lleida durant la seva espectacular actuació

LA RECERCA D'OBJECTIUS

Joan Ramon París Oró

Acabo de llegir un article en el diari sobre la contínua pressió que pateixen els escolars japonesos per part de les seves famílies en l'intent desesperat d'evitar el fracàs. A causa d'aquest continu estrès, són molts els estudiants que no poden superar l'exigent esport escolar i es veuen abocats a prendre mesures que poden ser tan dràstiques com el suïcidi ja que no es consideren útils a la societat.

Japó, país paradigma del capitalisme avançat, brillant innovador en l'ús de les noves tecnologies, veu sorgir en el seu si les innegables contradiccions del sistema. Els seus habitants viuen sumits en una certa paranoia col·lectiva; l'esgarrifós resultat que és posseir el rànquing de la taxa de suïcidis més elevada del món, tant de tipus individual com col·lectiu (a través de trobades a través d'internet la cita de les quals serà la inhalació de gasos tòxics). També sorgeixen casos d'adolescents que reaccionen al fracàs tancant-se en la seva habitació renegant de qualsevol contacte amb l'exterior, inclús de la pròpia família.

Està clar que el resultat d'aquestes contradiccions del sistema marcaran les línies mestres del futur que ens espera. Assistim a una època en què es desenvolupen acceleradament els aparells productius; l'alta cota d'especialització que requereixen provoca una greu desharmonització social.

Resulta curiós que països com el Japó hereus d'una àmplia història budista, els resulti summament complicat compaginar una tradició basada en estimular virtuts com l'austeritat amb el lliurament de la seva joventut a un dels més feroços consumismes que es poden veure en el nostre món.

Això ha provocat una *deculturització*, abandonament de les velles arrels per a abraçar un suposat benestar material (i dic suposat ja que la gran majoria de les famílies nipones urbanes viuen en pisos minúsculs, idea que s'ha adoptat en els països del primer món per a desgràcia dels joves i dels grans), el consegüent abandonament del marc referencial cultural, el

desconcert d'una joventut a la qual s'ofereix un món de luxe, però alhora és incapaç de superar l'alta exigència professional.

La base del problema estaria en la imperiosa necessitat d'arribar a uns objectius professionals per a sentir-se valorat com a ésser humà, mentre el budisme zen accentua el fet que no cal macar-se cap objectiu ni meta perquè arribi l'anomenada felicitat o benestar espiritual. Però aquests són ja valors caducs igual que les velles pel·lícules de samurais, el concepte del temps present ha variat per a imbuir-se en un món de major rendiment i major efectivitat. En definitiva s'obliden els ancestres per a transformar-se en competitiu i així l'ésser humà es converteix en esclau d'una tecnologia que el fa oblidar-se de si mateix.

Això és, a grans trets, el que sol succeir en les megalòpolis nipones que són cada vegada més semblants a espais amorfs que recorden móns futuristes en els quals la robòtica substitueix els mortals. O bé es podria dir que l'ésser humà és cada vegada menys amo del seu destí per a passar a convertir-se en una peça més de l'engranatge econòmic.

Si bé el Japó, ha sucumbit a la temptació neocapitalista abandonant qualsevol principi normatiu, què es pot dir dels països que conformen el Primer Món basats substancialment en una moral cristiana?

Aquí també les perspectives no són gaire optimistes ja que no s'observa cap principi ètic que freni l'inexorable avenç del materialisme. Perquè la base de la qüestió, quan parlem de *consecució d'objectius*, ens referim a la integració feliç a una determinada estructura social i al reconeixement de l'estatus que s'hi ocupa.

No obstant això. Si ens centrem en l'antiga tradició peninsular, en la sacrosanta Església Catòlica la que condemnava durament la usura, ja que es considerava l'anomenat usurer un personatge amb una total falta d'escrúpols que es beneficiava dels més necessitats amb la finalitat d'enriquir-se. Vol dir això que als ulls

de la moral catòlica, tot i essent estrictament conservadora, mantenia una ètica a través de la qual perseguia les qüestions contràries a la fe i a l'honor.

No obstant això l'ètica capitalista no cal buscar-la en l'àrea catòlica sinó en els països que van abraçar la Reforma. Va ser Luter el precursor d'un moviment teològic que proclamava *la tornada als orígens* com a reacció a la desorbitada decadència i al continu nepotisme que mostraven els Papes de Roma. També aquí es distorsiona el missatge luterà basat en la pròpia paraula de Crist per a constituir-se en una *nova Església* inspirada en les idees de Calví. I és precisament el contingut del missatge calvinista la base d'un nou protestantisme que adopten els grups més neoconservadors americans. El reformisme calvinista gira entorn de la idea de la *predestinació* cosa que implica la idea que tot és vàlid amb la condició d'arribar a uns determinats objectius econòmics en aquesta vida. L'enriquir-se és lícit per a Déu i es valora l'individu en funció econòmica i no per origen. D'aquesta manera, l'usurer passa de ser demonitzat a convertir-se en un agent actiu d'aquesta dinamització.

No fa falta ser molt perspicaç per a adonar-se que a partir de la postguerra, el món, gràcies al desenvolupament dels mitjans de comunicació, s'ha vist sotmès a una agressiva colonització cultural el resultat de la qual és la imposició del model de vida del *gran cap* (llegeixis Estats Units).

Per a la implantació d'aquest model va ser necessària una subtil política de penetració d'ideals en concordança amb el factor econòmic. El seu immediat resultat ha estat la liquidació d'unes barreres ideològiques (el declinar del catolicisme) que coincideixen amb l'adveniment d'una nova ètica capitalista.

En altres paraules, a l'actualitat no solament es promou l'usura com es pot observar a primera vista amb el progressiu endeutament hipotecari, sinó que és un pàl·lid reflex d'una societat que medeix exclusivament en termes de rendibilitat o benefici qualsevol idea o filosofia.

L'absència d'ètica influeix directament en els principis pedagògics que s'imparteixen a les noves generacions la base de les quals és una teòrica *llibertat d'opinió*, però supeditada a l'eficiència de ser productius. No obstant això,

l'excessiu èmfasi al qual se sotmet els infants, sobre les coses materials, pot provocar greus contradiccions en el moment de valorar si són aptes per a una adequada insertió social. Paradoxalment la utilització d'unes tecnologies capaces d'ajudar en els estudis (internet, informàtica, fax) sobre la base d'una comunicació globalitzada no són recursos suficients per a motivar per la consecució de tals fins.

Ens basem en la idea que gaudim d'un *estat de benestar* privilegiat, però sovint oblidem que arrosseguem els condicionaments de les antigues generacions. Són els anomenats *arquetips* que com va predir Young estan des de temps immemorial incrustats en els nostres gens formant, malgrat ens pesi, part de la nostra naturalesa.

Des d'un punt de vista pedagògic, se'ns fa creure que l'assoliment dels objectius s'aconsegueix a través d'un camí en *línia recta* que duu invariablement al resultat esperat. Amb aquest plantejament no fem més que repetir les velles teories evolucionistes que tan en voga van estar en el segle XIX i que consideraven a l'ésser humà a partir d'una escala evolutiva. D'aquesta manera, se separaven cultures i races, la desigualtat humana estava relacionada directament en funció del progrés. És en aquesta línia *unidireccional* de perfecció material quan sovint oblidem que sorgeixen problemes (corbes o reculades) que demostren que no estem davant una simple regla matemàtica. També el factor temps aplicat en funció de la màxima rendibilitat influeix en el desenvolupament del conflicte ja que es pretén obtenir la màxima especialització (i amb això el prestigi) en el menor temps possible.

Aquesta línia unidireccional provocaria en molts casos l'error de no fer el sa exercici de tenir en compte els autèntics interessos dels joves en el precís instant de llaurar-se un futur laboral. En aquest sentit, no es tindria en compte el que entorpis la consecució de l'objectiu, el que no tingués cabuda en la programació mental dels progenitors, el que ells consideressin que no és útil.

Assistiríem llavors a l'estranya paradoxa que a pesar que el jove se s'educa en una llibertat *formal* que li serveix per a tenir accés al món de la informació, aquesta es veu seriosament

minvada a causa de la falta de relativització dels pares. Davant aquesta disjuntiva, el jove pot plantejar-se diversos tipus de resposta que van des de la confrontació directa fins a la presa d'una postura còmoda en la qual se simula una acceptació formal per a continuar de fet divagant.

Arribats en aquest punt podem establir que si bé el jove mai com fins ara ha tingut a la seva disposició tants instruments per a formar-se en els seus estudis, la falta d'uns valors ètics en una societat materialista provoca la major de les desorientacions com el qui va perdut sense brúixola submergit en el més gran dels deserts.

A aquesta greu dificultat d'omplir el mal anomenat *buit existencial*, el qual ja no pot cobrir una església decadent i freturosa de tot interès per pal·liar les autèntiques necessitats dels joves, se li afegirien altres factors que impedirien un complet desenvolupament de la personalitat.

Al continu estrès al qual se sotmet la joventut per al compliment reeixit de metes, se'ls sol afegir a manera de compensació un halo de proteccionisme personalitzat en la compra d'ordinadors, cotxes, motos, viatges pagats amb estades i fins i tot adquisicions d'habitatge, que teòricament han de contribuir a la consecució de l'objectiu.

No obstant això, en molts casos aquests suposats *reforços* provoquen l'efecte contrari a l'esperat i submergeix l'estudiant en la més profunda de les apaties: Si tinc garantit un futur còmode, per què he de sacrificar-me en alguna cosa que ni em va ni em ve?

Resulta com menys sorprenent i decebedor la forma ràpida en què oblidem les idees que passaven per la nostra ment quan érem més joves i, a causa d'aquesta falta d'imaginació, mostrar-nos incapaços per a detectar el turbulent procés de transformació que impera en l'adolescència.

Resulta obvi que el suport incondicional dels pares a manera d'ajudes compensades fa submergir l'estudiant en una autèntica fantasia d'aparent *vida fàcil* que provoca que l'etapa de l'adolescència s'alenteixi fins a arribar a una edat indefinida.

I heus aquí la base del problema: l'adolescència

és una etapa decisiva en la vida de les persones ja que contribueix a la formació de la seva vida adulta a través d'una recerca de respostes de caràcter existencial. Es tracta, en definitiva de *trobar-se a si mateix*, de definir-se com a ésser humà, a través de reconèixer el lloc que ocupa en el món. Tan sol, a partir d'aquest pas previ, el jove adquirirà consciència innata del que vol fer amb la seva vida.

Tot això adquireix molt més sentit en societats complexes on la gamma de respostes culturals és molt més rica i diversa que la de les societats tradicionals, encara que sigui més difícil encertar amb l'elecció adequada al presentar-se múltiples opcions laborals. En les arcaïques societats agràries, no es presentava aquesta problemàtica ja que el jovent adquiria un simple paper d'ajudant o continuador dels seus avantpassats. És en l'actualitat on s'accentuen els problemes d'indefinició que duen els adults a creure (cras error) que la joventut no és útil o està incapacitada psicològicament per a produir.

La resposta a aquesta disjuntiva no pot trobar-se en cap classe d'imposició paterna, ni en la suposada *ajuda* que se li pot prestar en béns materials per a assolir una compravenda de finalitats, sinó que s'assenta sobre la base de la tolerància i el respecte cap al menor. És en aquest sentit, que el jovent es veu davant una espècie de *mirall* que reflecteix l'actitud dels grans i que no sempre és aconsellable. És típic que observin que aquests es mouen en funció d'un prestigi on tan sols tinguin cabuda els èxits ja que comporten una reafirmació d'estatus i s'amaguin els fracassos ja que mostren la fragilitat social i donen com a resultat la formació d'un missatge excloent.

Al meu entendre, s'hauria d'actuar radicalment al revés: afrontar cara a cara els problemes que flagel·len els jovent, dialogar sobre la base del respecte i de la llibertat d'elecció. Si acceptem les fractures, automàticament ens situem en òptimes condicions per trobar respostes, accentuant la comunicació, incrementant la solidaritat, desenvolupant la tolerància, formant una autèntica societat plural en el més ampli sentit de la paraula llibertat. Resulta trist que en nom d'una consecució, costi el que costi, d'objectius, es perdin altres valors en el camí de l'aprenentatge que és la vida.

PAGESOS DE SOFÀ

Laura Farran

L'any 1934 una de les preocupacions d'un pagès català era poder accedir a la propietat de la terra que conreava. De fet, a Catalunya no hi havia tants jornalers com a Andalusia o a Extremadura, però sí que hi havia molts arrendataris, en diverses modalitats. Aquest mateix any, 1934, l'aleshores Parlament de Catalunya va aprovar la *Llei de Contractes de Conreu* que limitava l'import de l'arrendament i permetia en unes condicions determinades, que alguns arrendataris (uns 70.000) poguessin accedir a la propietat de la terra. Fou una llei polèmica, que pràcticament no va poder entrar en funcionament.

Paral·lelament, a la resta d'Espanya, un dels grans cavalls de batalla de l'obra reformista de la República seria també la *Reforma Agrària*. Aquesta reforma pretenia millorar la situació de molts pagesos pobres a partir de l'expropiació de terres de l'alta noblesa, de terres de senyoria mal conreades sistemàticament o que, podent ser de regadiu, no ho eren perquè els propietaris no s'havien preocupat de transformar-les. I és que per exemple: el duc de Medinaceli era propietari de 74.146 ha, el duc d'Alba de 34.455 ha i fins a un total d'uns cent propietaris que tenien en propietat unes 577.359 ha de superfície agrària. No cal dir que aquesta *Reforma Agrària* que tenia els bons propòsits de millorar la situació dels camperols, no va arribar a tenir èxit i va generar, no només l'oposició dels propietaris terratinents, sinó també la dels pagesos per la lentitud, els problemes burocràtics i les traves polítiques.

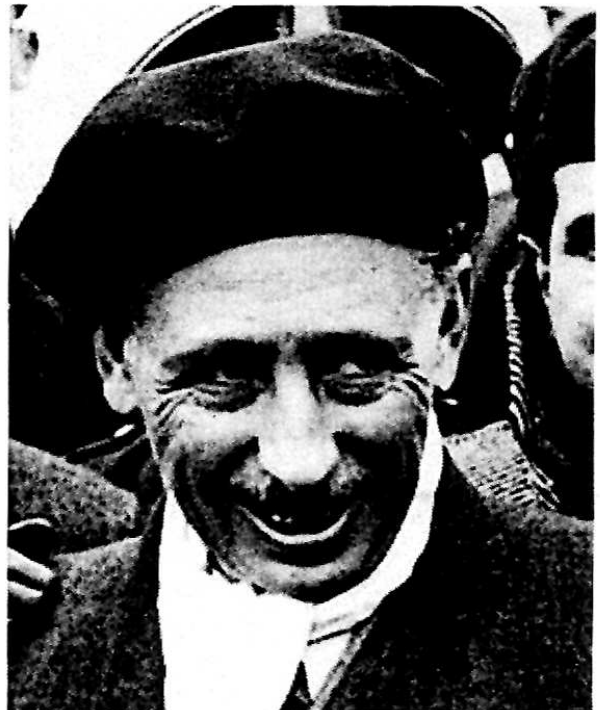
Actualment, una de les preocupacions d'un pagès català és poder viure dignament de la terra que conrea i també actualment una de les satisfaccions dels terratinents es poder continuar gaudint de les rendes de les seves terres, més encara quan aquestes arriben en forma de *xec agrari* de mans de la Unió Europea (*El País*, 21-X-2007 i *Segre*, 22-X-2007).

Així famílies nobiliàries com els Mora Figuerola

i la duquessa d'Alba són dels més beneficiats per les subvencions agràries, juntament amb altres famílies empresarials, que no viuen directament del treball de la terra.

L'any 1934 el camp estava en poder de poques mans, els intents per millorar l'estructura de la propietat agrària van fracassar, en aquells temps de la República van provocar un intent de cop d'estat militar (Sanjurjo), i es va considerar la Reforma Agrària com una de les causes que portaren a la Guerra Civil, ja que perjudicava els interessos dels grans propietaris agraris. Ara, el 2007 les ajudes agràries continuen estant en poques mans i no pas de les d'aquells que viuen directament del treball de la terra.

Es proposa una nova reforma de la PAC, continuarà beneficiant els mateixos? Als de sempre?

Lluís Companys era el president de la Generalitat de Catalunya quan es va aprovar la *Llei de Contractes de Conreu*

JOAN MOLES I ORMELLA (VII)

Josep Gallart

Les denúncies sobre la compra de vots per part del candidat conservador i els seus partidaris en diversos indrets de la demarcació electoral de Lleida van augmentar a les pàgines d'*El Ideal* en els dies posteriors a la derrota electoral de Joan Moles, la qual és atribuïda a aquest fet, ja que les diferències de vots foren molt exigües.

Per denunciar la compra de vots i també per fer pública la indignació per la pèrdua de l'acta de diputat al Congrés d'en Moles, els republicans van convocar un gran míting pel diumenge 15 de març, al Camps Elisis de Lleida, amb l'anunci d'assistència de la majoria de diputats elegits per altres demarcacions catalanes.

En una crònica d'Artesa publicada a *El Ideal* del dissabte 14 de març, en ella el corresponal denuncia la compra de vots al nostre poble i alhora convoca els republicans locals al míting que s'havia de celebrar a Lleida el diumenge següent. El text d'aquesta crònica, com podem veure, és molt suggestiu:

Desde Artesa de Lérida

Difícilmente habrá otro pueblo en el distrito que despertara la lucha electoral pasada tanto interés como aquí. La casi totalidad del pueblo es partidaria entusiasta del Sr. Moles como lo proclamó elocuentemente el domingo pasado dándole 217 votos mientras que su contrincante El Africano solo obtuvo 32. Estos 32 votos son los que pudo ofrecer el Sr. Ramos mediante tres mil pesetas, su apoderado en este pueblo, un sujeto de pésimos antecedentes, procaz y deslenguado. Ahora bien, es tal este vivo, se aprovechó de una pequeña disidencia de la localidad, por asuntos administrativos, para conseguir algunos votos a favor del Sr. Ramos, con la promesa de que este señor devolvería a los que le votaran, el dinero que le cobrará el municipio por consumos. Lo

pueden esperar sentados los cándidos votantes del Sr. Ramos. En buenas manos está el dinero. Es de imponer que las cuentas que presentará justificando la inversión de las tres mil del ala serán como las famosas del Gran Capitán. Nos alegramos felicitamos al señor Ramos por el acierto que tuvo al nombre de agente electoral de su confianza, proponiendo de paso, que dadas las condiciones de prestigio, moralidad y honradez que le adornan, le nombre administrador de sus bienes en el Rif en la seguridad de que desempeñará son tal provecho su cometido, que a los dos años no le queda el Sr. Ramos ni una... chumbera.

El artículo de fondo que publicó EL IDEAL anteayer titulado ¡Vencidos no! Ha tenido un éxito extraordinario. Su llegada del correo se esperaba con avidez.

En los cafés se leyó en alta voz el artículo que son tal acierto reflejaba el unánime sentir del pueblo. Las mujeres discutían acaloradamente en la calle formando grandes corros. Se buscaba uno, de buena voz y que supiese leer bien y le obligaban a leer el artículo lo menos dos veces seguidas.

Algunas iban de un corro a otro y escuchaban con tal atención que el día siguiente recitaban párrafos enteros sin equivocarse. La indignación de que estaban poseídos era grandísima y los comentarios muy duros para las autoridades que protegían la escandalosa compra de votos. Con orgullo decían que en Artesa de Lérida no se consintió ningún atropello ni desafuero de las autoridades gubernativas gracias a la entereza del pueblo que, consciente de sus derechos, no quiso tener miedo y a la energía del Alcalde que, cumplido su deber, paró los pies al delegado gubernativo, declinando

al mismo tiempo su responsabilidad por lo que pudiere ocurrir si se intentaba el menor atropello al pueblo. Afortunadamente los procedentes consejos fueron atendidos se largó el delegado y no pasó nada.

Sabemos que la entidad Defensa Republicana trabajó activamente para anular el acta del Sr. Ramos conseguida a costa de tanto atropello e ilegalidad. La protesta es unánime y la indignación no tiene límites estando dispuestos a todo para impedir que la voluntad del distrito sea burlada.

Al mitin que se anuncia para el próximo domingo acudirá el pueblo en masa para defender el acta que se nos pretende arrebatarse. El entusiasmo es extraordinario. Allí estarán todos los ciudadanos conscientes de su personalidad, los que quieren ser libres, los que abominen del diputado patrocinado, por los caciques, caciquillas y cacicuelas del distrito, los incorruptibles, los que no se

venden al dinero Africano ni se dejan robar impunemente su dignidad, los que no quieren reconocer otro diputado que el verdadero que es y será el Sr. Moles, pese a quien pese...

¡Artesanos! El domingo próximo todos a Lérida. Que nadie falte al mitin.

¡Viva nuestro diputado Sr. Moles!

X.

Artesa de Lérida, 12-3-1914.

POR EL ACTA DE LÉRIDA

Grandioso mitin de defensa republicana

El próximo domingo día 15 del actual, a las tres de la tarde, se celebrará un grandioso mitin de defensa republicana, para protestar de las monstruosas inmoralidades cometidas por los patrocinadores de la candidatura ministerial en la elección del pasado domingo.

Tomarán parte en este acto los diputados electos señores Lerroux, Salvatella, Corominas, Carner, Rodés, Giner de los Rios, Domingo, Fernandez del Pozo, Albert y otros oradores.

El Ideal, 12 de març de 1914

<p>Precios de Suscripción</p> <p>Cuentas: 10 años 1.000 pes. 6 meses 370 " 3 meses 17 " 1 mes 7 " 10 días 4 " 5 días 2 " 1 día 1 "</p> <p>PAGO ANTICIPADO</p>	<h1 style="margin: 0;">EL IDEAL</h1> <p style="margin: 0;">DIARIO REPUBLICANO</p>	<p>Anuncios, reclamos y remitidos PAGO ANTICIPADO</p> <p>• Cajas de tabaco • • Cajas de las 4 de la mañana • No se devuelven los originales publicados a no.</p>
ANO XVI	LÉRIDA SABADO 14 MARZO 1914	REDACCIÓN ADMINISTRACIÓN E IMPRENTA - MAYOR, 80
TELÉFONO NÚMERO 80		NÚM. 4.130
<h2 style="margin: 0;">DEFENSA DEL ACTA DE LÉRIDA</h2> <h1 style="margin: 0;">GRANDIOSO MITIN</h1>		
<p>Mañana domingo día 15 del actual, a las tres de la tarde, en el teatro de los Campos Eliseos de Lérida, se celebrará un grandioso mitin de defensa republicana, para protestar de las monstruosas inmoralidades cometidas por los patrocinadores de la candidatura ministerial en contra de la del digno diputado del pueblo D. JUAN MOLES.</p> <p>Tomarán parte en este acto los diputados electos Sres. Lerroux, Salvatella, Corominas, Carner, Rodés, Giner de los Rios, Domingo, Fernandez del Pozo, Alvert y otros oradores.</p> <p>CIUDADANOS, acudid todos al mitin a defender la dignidad política ultrajada - La Comisión.</p>		

El Ideal, 14 de març de 1914

ABANDONAMENT DE 6 CADELLS DAVANT DE LA PROTECTORA

Fa un mes algú va deixar 6 cadells d'un mes i mig al davant de la protectora local. Quatre són de raça husky creuats amb pastor alemany i dos semblen creuats amb gos d'atura. Tots són femelles.

Ja és la segona vegada que això passa i les bestioles tenien les mateixes característiques de raça i sexe.

La persona que ho fa demostra que **no té escrúpols ni miraments de res.**

No us penseu que qui actua així és responsable pel fet d'haver-los deixat davant d'una protectora. No ho és per **múltiples raons:**

1-perquè la carretera era a tocar i haguessin pogut ser atropellats

2-No es preocupa d'evitar que la seva gossa quedi embarassada. Avui hi ha molts mètodes de prevenció que tothom coneix prou bé.

3-Es despreocupa de la sort dels cadells

perquè no controla el possible adoptant.

4-No té en compte per a res la feinada que ens donarà als cuidadors i les despeses que ocasionaran (pinso especial, veterinari...), ni el temps que hi haurem de dedicar per trobar possibles adoptants.

5- Qui continua fent aquestes accions **ens perjudica a tots** perquè els animals ja no hi caben i **haurem de plegar.** L'espai es per a deu animals, més o menys com sempre havíem tingut, però ara ja en tenim més de vint, ja que aquest estiu les adopcions han estat nul·les, però han continuat entrant animals abandonats o perduts.

L'acció d'aquesta persona és de desconsideració cap a l'Associació i cap al poble, està catalogada d'abandonament d'animals i penalitzada dins l'article nº12 de la llei de 2003 amb 6.000 euros.

Com ja hem dit altres vegades:

-La protectora es fa càrrec **només de gossos perduts** o abandonats, que se suposa han arribat d'altres indrets, al poble d'Artesa. Si haguéssim d'atendre tothom (del poble i de fora) que ens vol deixar els seus animals no podríem fer la nostra feina i hauríem de plegar com estem apunt de fer. Desitgem que hagueu entès la nostra queixa i suggeriments. Si teniu algun problema dins d'aquest tema, **truqueu i intentarem d'ajudar-vos**, però- si us plau, no deixeu el vostre problema anònimament- a la porta d'un altre.

Per altra banda sabem que **un percentatge molt alt de la població és plenament conscient de les obligacions i responsabilitats** d'uns i altres. A tots ells agraïm la col·laboració i el suport que hem rebut fins ara. **Si algú vol col·laborar**

ajudant-nos a trobar adoptants pot fer-ho trucant als telèfons:

T.973.16.74.86

630.055.645

“Evitar el patiment dels animals, mantenir els espais públics nets i fer la convivència més agradable, és cosa de tots.”

EL PLAER DEL SILENCI

Diego López-Lujan (Àmbit Maria Corral)

Avui en dia, a les zones urbanes, la contaminació acústica està arribant a límits alarmants en la vida quotidiana de les persones. Els nivells de soroll a què estem exposats són causa de diverses afeccions fisiològiques o psicològiques. Entre aquestes afeccions associades al soroll, podem trobar trastorns com la pèrdua d'audició, l'augment de la pressió arterial, les alteracions en la coordinació del sistema nerviós central, la tensió muscular, etc. Psicològicament, poden aparèixer alteracions del son, canvis de la conducta, pèrdua de la capacitat de concentració, dificultat per a la retenció de dades, pèrdua de memòria, etc. També hi ha estudis que demostren que el soroll és un factor de risc per a la salut dels infants, ja

que dificulta el seu aprenentatge a causa de les pertorbacions que provoca en la capacitat d'escollar i en la comunicació verbal.

No hi ha cap dubte que tot això és causa d'un desenvolupament tecnològic que, per altra banda, ens fa la vida més còmoda i fàcil, i per això suportem aquesta acumulació de decibels amb certa resignació. Malgrat això, no falten veus que s'alcen demanant l'amortiment del soroll produït per agents externs.

Però, a més, hi ha un altre tipus de *soroll* que també contaminen la persona; aquests, d'ordre intern, són originats per ella mateixa: sorolls generats per nosaltres mateixos, com poden ser les preocupacions quotidianes amb l'angoixa i ansietat consegüents que

produeixen, els pensaments inconnexos, les il·lusions, etc. Tot això distreu d'allò fonamental i veritablement important per a la nostra existència i la dels altres, de tal manera que la nostra vida perd consistència i densitat, i alhora, ens fa més vulnerables psicològicament i manipulables en relació amb els interessos i els capricis d'uns altres. Davant d'aquesta perspectiva, des de les ciències de la salut –física i psicològica–, es reconeix cada vegada més la necessitat que les persones puguem crear i gaudir d'espais on estar sols i en silenci, i d'aquesta manera, aïllar-nos dels sorolls als quals estem sotmesos de manera involuntària o, de vegades, voluntària. Aquesta necessitat de l'experiència silent ha saltat la frontera de la medicina, deixant de ser simplement una qüestió terapèutica, per a instal·lar-se en la reflexió filosòfica, antropològica, pedagògica, moral, religiosa, etc.

Cada vegada més, des d'aquestes disciplines es defensa la necessitat que l'ésser humà té de l'experiència silent; les persones necessitem *espais descontaminats* de soroll, llocs en què la solitud i el silenci ens encaminin a trobar-nos amb nosaltres, amb la nostra realitat i amb tot allò que ens transcendeix. Des d'allà, cada persona podrà assumir, sense frivolitat i amb major saviesa i humilitat, la realitat personal i social que l'envolta.

El silenci és una capacitat humana que allotja innombrables possibilitats per al *ben ésser* i el *ben estar* de la persona en el món: ens reequilibra després dels vaivens de la vida atrafegada que portem; del silenci sorgeix el germen de la creació artística; el silenci possibilita una vida ètica i estètica; és mestre interior; és, per als creients, un espai per a l'oració i la trobada amb allò transcendent; és el lloc des d'on sorgeix la paraula harmoniosa, on germina la veritable comunicació; sense la pràctica del silenci no hi ha capacitat d'escoltar, i per tant, la comunicació es converteix en una juxtaposició de paraules...; el silenci és, en definitiva, espai de llibertat interior amb

projecció a l'exterior. Per això no podem deixar aquesta capacitat humana en estat germinal o d'atròfia, sinó que l'hem d'explorar!

Malauradament, en la nostra societat el silenci espanta, produeix angoixa, temor i inquietud. S'ha convertit en un gran desconegut a causa de tant soroll, sorolls sovint buscats perquè ens fa por enfrontar-nos a l'experiència silent. Quantes persones, en arribar a casa o en entrar a la seva habitació després d'un atrafegat i dur dia de feina, el primer que fan és posar el televisor, la ràdio, el DVD o el CD! Incapaços de suportar el silenci, omplen l'ambient de música, veus..., en definitiva, de sorolls, sorolls que potser són el pretext per a no afrontar, des del silenci, la pròpia existència. Desterrem de la nostra vida el silenci, l'enviem a l'exili, i ens instal·lem en el feu ben conegut del soroll; allà ens hi sentim còmodes, perquè el coneixem, sabem com és; ja ho diu el refranyer: *val més un roí conegut que un bo per conèixer*. En aquests moments es dona el cas que tenim una joventut que, en general, desconeix o fins i tot el terroritza el silenci. Alguns filòsofs han associat aquesta incapacitat per a l'experiència silent amb una falta de maduresa humana.

Vivim en una societat adolescent amb un dèficit educatiu en el valor del silenci –majoritàriament la nostra educació se centra en la paraula. És necessari i urgent recuperar la capacitat silent de l'ésser humà i desenvolupar-la al màxim de la seva potencialitat per beneficiar-nos així de les possibilitats que els amplis espais de temps en silenci ens ofereixen, amb la finalitat de desterrar de la nostra vida, no el silenci, sinó el soroll extern o intern, i poder exclamar així: *Que bé que estic, quan estic sol i en silenci!*

(Octubre 2007).

EN PAU AMB LA NATURA

Remedios Ortiz Jurado, metgessa (Àmbit Maria Corral)

Si ens aturem a contemplar la nostra vida, veiem que moltes vegades transcorre d'esquena a la natura. Són poques les oportunitats per a desfer-se dels horaris quotidians i deixar fluir els ritmes biològics que el nostre ésser va marcant. A més, a les grans ciutats, els habitatges i les oficines no són gaire amplis i són tancats, o tenen finestres que moltes vegades no deixen veure el cel, i fins i tot ens obliguen a fer servir permanentment la llum artificial. Els nostres hàbits de vida ens impedeixen, malauradament, moltes vegades, aprofitar tota la riquesa que ens arriba del sol i de l'aire. Com s'ha arribat a aquesta situació? Quines poden ser les causes que impedeixen una vida en harmonia amb la natura? Quines conductes caldria canviar? La majoria sabem que prendre el sol afavoreix les reserves de vitamina D en el nostre organisme. És convenient, doncs, sempre que sigui possible, prendre el sol en qualsevol estació de l'any; és clar que ha de ser en la mesura justa, evitant exposicions en les hores de sol més intens per prevenir així cremades solars i altres tipus de lesions a la pell. A més a més, en molts llocs, l'atmosfera està deteriorada, no filtra degudament els raigs de sol, els quals ens poden produir malalties. Així i tot, és convenient rebre la llum a la pell indirectament, situats a l'ombra, sota els arbres, tendals, encanyissats, etc.

L'aire és un altre element natural necessari per a la persona. Prendre l'aire pur de la muntanya va estar molt de moda en altres èpoques, i s'indicava en els tractaments mèdics, ja que se sabia que prendre aire sa augmentava les defenses i ajudava, de vegades, a guarir algunes malalties. I és que per l'aire ens arriben substàncies nutritives, pòl·lens que són absorbits pels porus i regeneren i revitalitzen la pell. No és banal l'expressió castellana *ese se alimenta del aire*; en el fons, es refereix a persones que gaudeixen de bona salut sense menjar en

excés, però que duen una vida en contacte amb la natura.

En països freds, on les baixes temperatures exigeixen anar constantment amb vestits més o menys ajustats, que fan de barrera a la pell amb l'aire renovat, es fa l'esforç de condicionar els habitatges per estar a casa amb roba lleugera i permetre, d'aquesta manera, que la pell estigui en contacte amb l'aire.

Els avenços científics i tècnics han permès crear laboratoris on, copiant la natura, se sintetitzen vitamines artificials o es fabriquen cremes per a la pell, algunes de les quals es fan precisament a partir de substàncies elaborades per les abelles (mel, gelea, etc.). Aquesta situació, sens dubte, ha estat un gran èxit, ja que ens permet disposar de substàncies que en altres temps hi mancaven, la qual cosa provocava greus malalties. El que potser resulta exagerat és el consum de productes artificials quan en disposem en la natura gratuïtament.

Un primer pas per a reconciliar-nos amb la natura començaria per tenir cura del nostre cos. Convé reflexionar sobre els nostres hàbits i estils de vida. És clar que no resulta fàcil modificar-los, encara menys en les societats urbanes; però prendre consciència d'aquesta *antiecologia personal* que patim pot ser un punt de partida per a considerar les possibilitats de modificar gradualment les nostres conductes.

En el fons, es tracta de plantejar-nos com podem millorar la nostra qualitat de vida aprofitant els recursos que la natura ens ofereix, sense fer-nos mal ni fer-li'n. Si no ho fem, existeix el risc de crear un efecte bumerang, de manera que el nostre cos i la natura es tornin contra nosaltres, generant un cercle viciós que ens deixi cada vegada més desprotegits.

Evitem aquest cercle viciós! Altrament tenim les de perdre.

Setembre 2007

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 167162	V3 Hospital Veterinari 639367888
Assistent social: dimecres alterns 973 167315	Adreça electrònica: lafemosa@artesa-de-lleida.xctl.net
Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9 h	
Farmàcia 973 167204	Metge 973 167291
Biblioteca: dimarts i dijous de 6 a 8 de la tarda	Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius tot el dia ..... 973 142029 / 973 142033
La Femosa 973 167809	Museu ..... Hores convingudes (Ajuntament)
Veterinari de la Protectora Local:	Taxi 973 167325
Jaume Armengol 626869616	

Horari dels autobusos que paren a Artesa				
LLEIDA a ARTESA		ARTESA a LLEIDA		
De dilluns a divendres				
11 h		Matí	7 h 10 min	
12 h			8 h	
13 h 15 min	Albagés - Cogul			Cogul
				8 h 20 min ESO
				9 h 40 min
			12 h 10 min	
3 h	Durant el curs	Tarda	3 h 30 min	
4 h	Durant el curs		4 h 15 min	
5h 20 min	Puigverd		4 h 30 min	
6 h 30 min			5h 45 min	
7 h 30 min	Albagés - Cogul			Cogul
8 h 30 min				Puigverd
dissabte				
11 h		Matí	8 h 10 min	
12 h			9 h 45 min	
13 h 15 min			12 h 10 min	
7 h 30 min		Tarda	4 h 30 min	
NL2 (sud) divendres, dissabtes i vigílies				
0 h 10 min		Nocturn	0 h 30 min	
2 h 00 min			2 h 20 min	
4 h 15 min			4 h 35 min	

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Les blanques guanyen sacrificant la dama.
 1.Dxh6, gxh6; (per a qualsevol altra jugada les blanques guanyen igual) 2.Ae5+, Rg8; 3.Cxh6++

SUDOKU

8	3	4	7	6	1	2	5	9
7	2	5	3	8	9	4	6	1
1	9	6	2	5	4	3	7	8
9	4	1	5	7	3	8	2	6
6	8	3	4	1	2	7	9	5
2	5	7	6	9	8	1	4	3
4	1	8	9	2	6	5	3	7
3	7	9	8	4	5	6	1	2
5	6	2	1	3	7	9	8	4

Edita l'Agrupació Cultural
La Femosa,
carrer dels Gallart, 7
25150. Artesa de Lleida
Tl. 973167809

Aquesta publicació local
rep el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i
Mitjans de Comunicació

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Ajuntament d'Artesa de Lleida